

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Tidiga kalhyggen i mellersta och norra Sverige

-Vad säger de om tidens syn på skogen?

Hanna Lundmark

2016-10-10

Nordisk skogshistorisk konferens – Brytningsskeden i synen på våra skogar

Disposition

- **Definition av termer**
- **Bakgrund**
- **Tidiga kalhyggen i mellersta Sverige**
- **Tidiga kalhyggen i norra Sverige**
- **Sammanfattning**

Definitioner av använda termer.

English	German	Swedish	Explanation
Forestry	die Waldwirtschaft/ die Forstwirtschaft	Skogsbruk	Operations where forest is utilized for timber production and subsequent processing and use.
Forest management	die Forsteinrichtung	Skogsskötsel/Skogsförvaltning	The long-term administrative, economic, legal and social aspects of forestry, with aspects to silviculture, protection, and forest regulation.
Silvicultural system	das Waldbausystem	Skogsskötselsystem/Skogsbrukssätt	Systems of cutting and regeneration of forest stands throughout a rotation period.
High-grading		Dimensionshuggning/ Timmerblädning	Commercial cutting of trees above a certain diameter.
Selective cutting	das Plenterwaldsystem/ der Plenterhieb	Blädning	Commercial cutting of trees with regards to dimensions, quality or species.
Clear-cutting	der Kahlschlag/ der Kahlhieb	Trakthuggning/Kalhuggning	Cutting of all trees in a certain area.

Definitions of terms used in this study.

English	German	Swedish	Explanation
Forestry	die Waldwirtschaft/ die Forstwirtschaft	Skogsbruk	Operations where forest is utilized for timber production and subsequent processing and use.
Forest management	die Forsteinrichtung	Skogsskötsel/Skogsförvaltning	The long-term administrative, economic, legal and social aspects of forestry, with aspects to silviculture, protection, and forest regulation.

English	German	Swedish	Explanation
High-grading		Dimensionshuggning/ Timmerblädning	Commercial cutting of trees above a certain diameter.
Selective cutting	das Plenterwaldsystem/ der Plenterhieb	Blädning	Commercial cutting of trees with regards to dimensions, quality or species.
Clear-cutting	der Kahlschlag/ der Kahlhieb	Trakthuggning/Kalhuggning	Cutting of all trees in a certain area.
Clear-cutting	der Kahlschlag/ der Kahlhieb	Trakthuggning/Kalhuggning	Cutting of all trees in a certain area.

Bakgrund

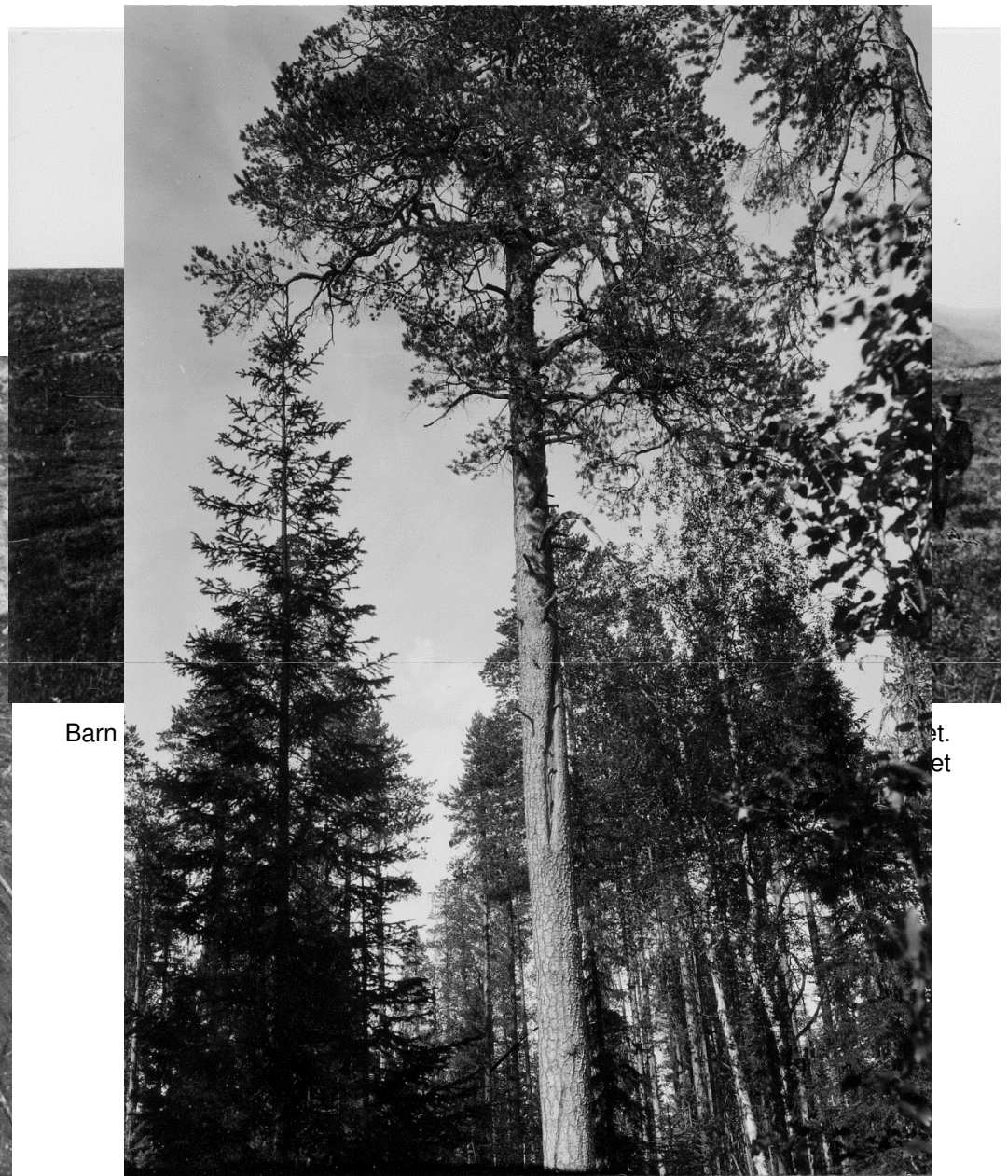
- Utvecklingen i södra, mellersta och norra Sverige

Bakgrund

Framställning av kol.

Källa: SLU, Skogsbiblioteket

Barn

st.
et

Stor, gammal (471 år) tall i Västerbottens län i början av 1900-talet.

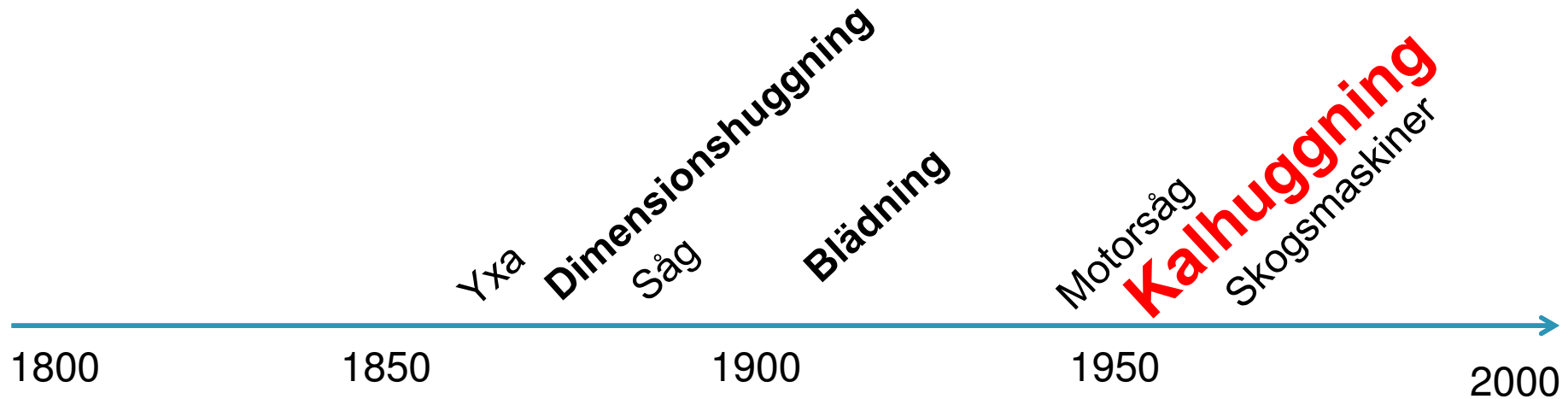
Källa: SLU, Skogsbiblioteket

Bakgrund

- **Utvecklingen i södra, mellersta och norra Sverige**
- **Kalhyggesbruket och 1950-talet**

Tidslinje

"En bärande tanke bland skogsmän har varit att kalhygget alltsedan 1950-talet räddat den svenska skogen från undergång."

"Among foresters a fundamental idea has been that clear-cutting ever since the 1950s has saved the Swedish forest from destruction."

- Öckerman (1994)

Bakgrund

- **Utvecklingen i södra, mellersta och norra Sverige**
- **Kalhyggesbruket och 1950-talet**
- **Skogliga tidskrifter**
- **Skogsindelningshandlingar/-hushållningsplaner och skogskartor**

Tidiga kalhyggen i mellersta Sverige

Studieområdet

Skogskarta över Ridö kronopark från 1832.

Utveckling

- Modernt skogsbruk och kalhyggesbruk 1832

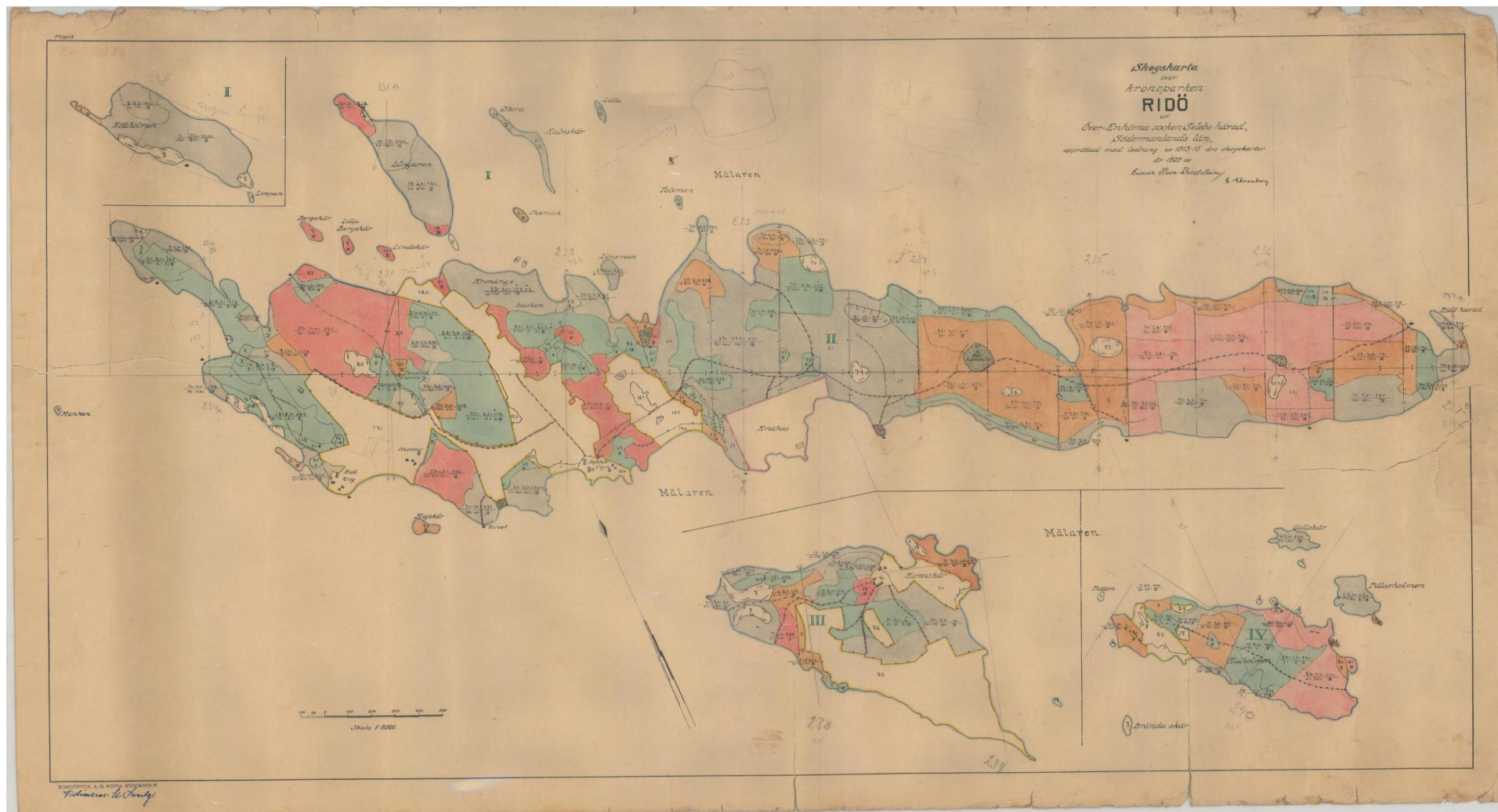
Utveckling

Hypotetisk avverkningsplan (kalhuggning) för 24 planperioder, hämtat från skogsskötselplanen från 1832.

Plan period	Volume/area (m ³ /ha)	Total volume/plan period (m ³)	Volume/year (m ³)
1833-1837	45	2 451	490
1837-1842	45	2 451	490
1842-1847	45	2 451	490
1847-1852	45	2 451	490
1852-1857	46	2 484	502
1857-1862	46	2 516	503
1862-1867	46	2 516	503
1867-1872	46	2 551	510
1872-1877	46	2 551	510
1877-1882	46	2 525	505
1882-1887	47	2 549	512
1887-1892	46	2 553	511
1892-1897	47	2 580	516
1897-1902	47	2 580	516
1902-1907	47	2 600	520
1907-1912	48	2 613	525
1912-1917	47	2 584	517
1917-1922	48	2 658	532
1922-1927	53	2 903	581
1927-1932	52	2 838	568
1932-1937	55	3 012	602
1937-1942	53	2 903	581
1942-1947	54	2 967	593
1947-1952	63	3 473	695

Utveckling

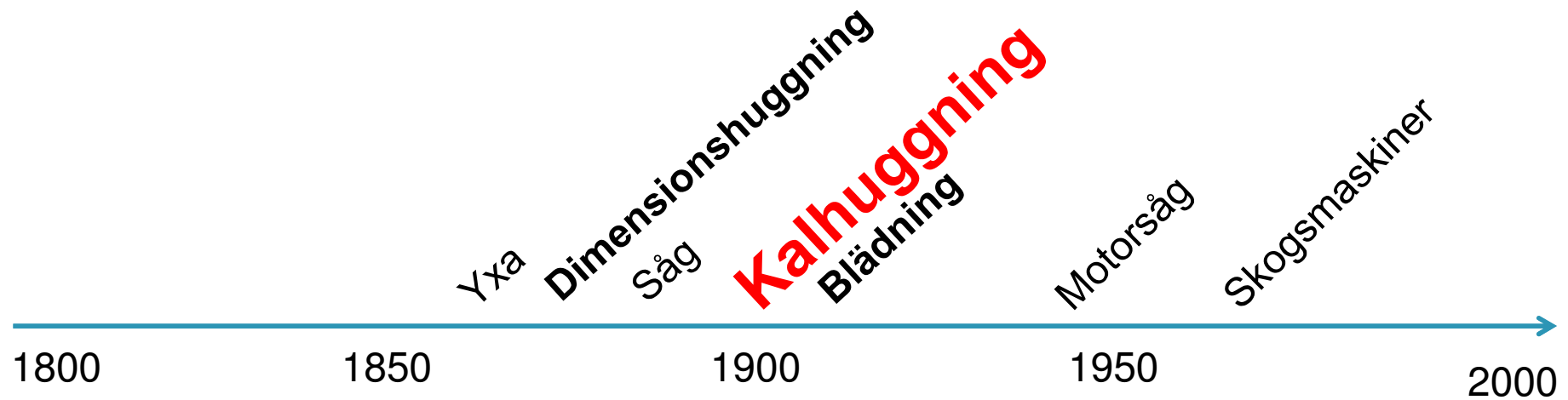
- Modernt skogsbruk och kalhyggesbruk 1832
- Tidsperspektiv
- Provade blädning
- Kalhyggesbrukets effekter på skogen

Skogskarta över Ridö kronopark från 1929.

Tidiga kalhyggen i norra Sverige

Tidslinje

Utveckling

- 1883-1900; Uppstart för rationellt skogsbruk
- 1901-1920; Kalhuggning vs blädning

Restbestånd efter avverkning.

Källa: SLU, Skogsbiblioteket

"Lika oriktigt, som det är att ensidigt hålla på blädning lika förnuftsvidrigt är det att endast vilja förorda trakthuggning"

"It is just as incorrect to singularly advocate selective cuttings as it is to only propose clear-cutting."

- V. Ålund, Norrlands Skogsvårdsförbunds tidskrift, 1905

Foto från 1917 med utsikt över ett kalhygge i Jämtland tillhörande Domänverket. Sådd och plantering som utfördes 1911-1912 ansågs ha varit lyckad.

Källa: SLU, Skogsbiblioteket

Utveckling

- 1883-1900; Uppstart för rationellt skogsbruk
- 1901-1920; Kalhuggning vs blädning
- 1921-1940; Blädning slår tillbaka
- 1941-1960; Kalhuggning tar över

Restbestånd efter avverkning.

Drivkrafter

- Industrialisering
- Hållbart skogsbruk
- Inspiration från tyskt skogsbruk
- Skoglig forskning

Massaindustri, Skutskär, 1916.

Källa: SLU, Skogsbiblioteket

Kalhyggesbruk – myten

- Omvandlingsprocess (från den ena avverkningsmetoden till den andra)
- Positiv historieskrivning
- Definitiv brytning med gamla traditioner

Sammanfattningsvis...

- Enformig skötsel → Beståndsanpassad skötsel
- Exploaterande → Hållbart
- Historien upprepar sig:
 - utveckling Ridön = utveckling Sverige
 - kalhuggning vs blädning

